

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในโครงการรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารบริษัทโตโยต้า (ประเทศไทย) จำกัด และบริษัทในเครือ” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ผู้วิจัยกำหนดกระบวนการวิจัยไว้ ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล และ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

รายละเอียดของขั้นตอนต่างๆในกระบวนการวิจัย มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารของบริษัทโตโยต้า (ประเทศไทย) จำกัด และบริษัทในเครือ และตัวแทนจำหน่ายของบริษัทโตโยต้า จำนวน 760 คน จำแนกได้ดังนี้

1.1 ผู้บริหารของบริษัทโตโยต้า มอเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัดที่มีตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ผู้จัดการแผนกขึ้นไป จำนวน 284 คน

1.2 ผู้บริหารของบริษัทในเครือ ซึ่งเป็นบริษัทที่ผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ของบริษัทโตโยต้า มอเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด จำนวน 301 คน

1.3 ผู้บริหารที่เป็นเจ้าของบริษัท /ห้างร้านที่เป็นตัวแทนจำหน่ายรถยนต์ โตโยต้าทั่วประเทศ จำนวน 175 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 760 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวนี้ ได้จากตารางกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and. Morgan, 1970 อ้างถึงใน

นิสารัตน์ ศิลปเดช, 2542, หน้า 111) ซึ่งประชากร 800 คน จะได้กลุ่มตัวอย่าง 260 คน จากนั้นผู้วิจัย จำแนกจำนวนของกลุ่มตัวอย่างให้เป็นสัดส่วนตามประเภทของผู้บริหารได้ ดังนี้

2.1 ผู้บริหารของบริษัทโตโยต้า มอเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด ตั้งแต่ระดับผู้จัดการ ฝ้ายขึ้นไป จำนวน 97 คน

2.2 ผู้บริหารของบริษัทในเครือ ซึ่งเป็นบริษัทที่ผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ของบริษัท โตโยต้า มอเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด จำนวน 103 คน

2.3 ผู้บริหารที่เป็นเจ้าของบริษัท / ห้างร้านที่เป็นตัวแทนจำหน่ายรถยนต์โตโยต้า ทั่วประเทศ จำนวน 60 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีเนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริหารของบริษัทโตโยต้า มอเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด ผู้บริหารบริษัทในเครือ ซึ่งผลิตชิ้นส่วนรถยนต์โตโยต้า และผู้บริหารบริษัท/ห้างร้านที่เป็นตัวแทนจำหน่ายรถยนต์โตโยต้า ประกอบด้วยข้อคำถามแบบเลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ ซึ่งถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ระยะเวลาในการดำรง ตำแหน่ง และหน่วยงานของผู้บริหาร

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในโครงการรับผิดชอบต่อสังคมและ สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารบริษัทโตโยต้าฯ ผู้บริหารบริษัทในเครือที่ผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ โตโยต้า และผู้บริหารบริษัท/ห้างร้านที่เป็นตัวแทนจำหน่ายรถยนต์โตโยต้า ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 25 ข้อ ซึ่งครอบคลุมการมีส่วนร่วมในโครงการรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ใน 5 ด้าน คือ การร่วมรับรู้ปัญหาและความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม การร่วมวางแผนโครงการ รับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม การร่วมดำเนิน โครงการรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม การร่วมประเมินผลโครงการรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และการร่วมรับผิดชอบสำเร็จของ โครงการรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยข้อคำถามในแต่ละด้าน มี จำนวน 5 ข้อ ซึ่งสร้าง ให้มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของ ลิเคิร์ต (Likert's scale) โดยกำหนดค่าของคะแนน เป็นระดับการมีส่วนร่วม ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับลักษณะของกิจกรรมและแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมใน โครงการรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารบริษัทโตโยต้า มอเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด และผู้บริหารบริษัทในเครือ โดยผู้วิจัยสร้างเป็นแบบคำถามปลายเปิด (open –ended form) จำนวน 2 ข้อ เพื่อให้ผู้ตอบเขียนแสดงความคิดเห็นได้โดยเสรี

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

เพื่อให้แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

2.1 ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และเครื่องมือวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในโครงการรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่างๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในโครงการรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารบริษัทโตโยต้า (ประเทศไทย) จำกัด และบริษัทในเครือ

2.2 สร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษา เพื่อให้ได้คำตอบเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในโครงการรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารบริษัทโตโยต้า มอเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด และบริษัทในเครือ

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง และความตรงตามเนื้อหา (content validity)

2.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความถูกต้องเหมาะสม และคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

2.5.1 นายวัศชัย สิทธิบุศย์ ผู้อำนวยการฝ่ายสำนักงานส่งเสริมความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม บริษัท โตโยต้า มอเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด

2.5.2 นายประทวน สุทธิอำนวยเดช อุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรปราการ

2.5.3 ดร.นิธิภัทร บาลศิริ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

2.6 นำเครื่องมือวิจัยมาปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.7 นำเครื่องมือวิจัยไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหารของบริษัท ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach,1970 p. 161 อ้างถึงใน นิศารัตน์ ศิลปเดช , 2542, หน้า 134) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .9746

2.8 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแล้วเป็นครั้งสุดท้ายไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

กระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารของบริษัท โตโยต้า มอเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด ผู้บริหารบริษัทที่ผลิตชิ้นส่วนรถยนต์โตโยต้า และผู้บริหารของบริษัท/ห้างร้านที่เป็นตัวแทนจำหน่ายรถยนต์โตโยต้า ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถาม
2. นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามวัน เวลาที่นัดหมายไว้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในเครื่องคอมพิวเตอร์ ตามลำดับ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริหารบริษัทโตโยต้า มอเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด และบริษัทในเครือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ และ ค่าร้อยละ

1.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในโครงการรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารบริษัทโตโยต้า มอเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด และบริษัทในเครือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation) จากนั้นแปลความหมายออกมาเป็นระดับการมีส่วนร่วม ตามเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) โดยกำหนดค่าเฉลี่ยเป็น 5 ช่วง ซึ่งแต่ละช่วงมีความหมาย ดังนี้ (วารกรณ์ เฉลิมจักร, 2552, หน้า 58)

ช่วงค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด

ช่วงค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับมาก

- ช่วงค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
- ช่วงค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับน้อย
- ช่วงค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

1.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในโครงการรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมตามตัวแปรต้นทั้ง 5 ตัว ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) เมื่อตัวแปรที่ต้องการศึกษามี 2 กลุ่ม คือ เพศ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบ ค่าเอฟ (f-test) สำหรับตัวแปรที่ศึกษา จำแนกออกเป็น 3 กลุ่มขึ้นไป ซึ่งได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง และสังกัดหน่วยงานของผู้บริหาร ในกรณีที่พบความแตกต่างภายหลังการทดสอบความแปรปรวน (ANOVA) แล้ว ได้ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของ LSD (Fisher's Least Significant Difference)

1.4 แบบสอบถามตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับลักษณะของกิจกรรมและแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในโครงการรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารบริษัท โตโยต้า มอเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด และบริษัทในเครือ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ของคำตอบที่ได้ จากนั้นจึงจัดหมวดหมู่ของคำตอบตามประเด็นสำคัญตามระบบเหตุผลก่อนตั้งวิเคราะห์และเชื่อมโยงกัน เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วแจกแจงความถี่ และนำเสนอ แบบพรรณนาความ (description) ตามลำดับ จากความถี่มากไปหาน้อย

2. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

2.1 สถิติที่ใช้ในการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach's Coefficient)

$$\text{สูตร} \quad Ne \quad n = \frac{N}{2} \\ I + ne$$

n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e = ความผิดพลาดที่เกิดขึ้น (หรือกำหนดความเชื่อมั่น)

2.2 สถิติคำนวณหาค่าร้อยละ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2531, หน้า 59)

หาอัตราร้อยละ ใช้สูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

2.3 สถิติคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 105)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนคน

2.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 106)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

x แทน คะแนน

N แทน จำนวนคน

$\sum$ แทน ผลรวม

2.5 สถิติคำนวณค่า T สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้สูตร การทดสอบค่า t (t-test dependent) (นรา บุณรัช, 2543, หน้า 123)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{(n-1)}}} \quad \text{มี } df = n-1$$

เมื่อ D แทน ผลต่างระหว่างข้อมูลแต่ละคู่

N แทน จำนวนคู่ของข้อมูล

2.6 สถิติคำนวณค่า F

การวิเคราะห์ความแปรปรวนนั้นจะเป็นการทดสอบค่าความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยด้วย F-test ซึ่งมีสูตรที่ใช้ในการคำนวณ ดังนี้

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

โดย F หมายถึง ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ย

MS_b หมายถึง ผลรวมกำลัง 2 เฉลี่ยระหว่างกลุ่ม

MS_w หมายถึง ผลรวมกำลัง 2 เฉลี่ยภายในกลุ่ม

2.7 สถิติคำนวณค่าความแตกต่าง ของ LSD (Fisher's Least Significant Difference)

โดยใช้สูตร

$$LSD = t_{1-\alpha/2} \sqrt{MS_E} \sqrt{\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j}}$$

ขั้นตอนดังนี้

ค่า MS_E ได้จากการคำนวณหาค่าความแปรปรวน one way ANOVA โดยมี

1. คำนวณค่า LSD
2. คำนวณความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย $\bar{X}_i - \bar{X}_j$
3. นำค่า $|\bar{X}_i - \bar{X}_j|$ เปรียบเทียบกับ ค่า LSD
  - 3.1 ถ้าค่า $|\bar{X}_i - \bar{X}_j| > \text{ค่า LSD}$ แสดงว่า $\mu_1 \neq \mu_2$
  - 3.2 ถ้าค่า $|\bar{X}_i - \bar{X}_j| \leq \text{ค่า LSD}$ แสดงว่า $\mu_1 = \mu_2$